യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണസ്യ പൂർവാർധമ്)/സർഗം 002

ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .

തതഃഖ് ക്ലി+ന്നേ+ന്ദു/വദനാ പര്യാകുല-തമഃഫ്പദാ .
ക്ഷീയമാണാ ബഭൗ+ ശ്യാമാ/ വിവേക ഇവ വാസനാ .. 1

പൂർവേ+ ധ്വസ്ത-തയാ-ലോകംൻ ദൃശ്യ-മാനേ പരേ്ചലേ .
ശയാ-ലീകാ-വതം-സാഭംൻ താപകോ നികരോ ദധൗ .. 2

അവ+ശ്യായ/കണാ-കർഷീ പരാ-മൃഷ്ടേ+ന്ദു-മണ്ഡലഃ .
ജ്യോത്സ്നാ/കവ-ലനാ-ലോകോ/ ബഭൗ+ പ്രാഭാ-തികോ്നിലഃ .. 3

രാമ-ലക്ഷ്മണ-ശത്രുഘ്ന്നാ ഉ+ത്ഥാ-യാനു-ചരൈഃസ് സഹ .
യയുർ-വന്ദിത-സംൻധ്യാസ്തേ പുണ്യംവ് വാസിഷ്ഠ-മാശ്രമമ് .. 4

ത+ത്ര വ+ന്ദിത-സംൻധ്യസ്യ നിർഗത+സ്യാപി സദ്മതഃ .
മുനേർ/വവന്ദിരേ പാദൗ പദോർ/ദ+ത്വാർഘ്യ/സംത-തിമ് .. 5

ക്ഷണാത്തത്-സദനം മൗനം മുനി+ബ്രാഹ്മണ-രാജഭിഃ .
ഹസ്ത്യ+ശ്വ/രഥയാ-നൈശ്ച ശനൈർ/നീര+ന്ധ്രതാം യയൗ .. 6

അഥാസൗ മുനിശാർദൂലസ്/തയൈവ സഹ സേനയാ .
ഗൃഹംൻ ദാശരഥംങ് കാലേ രാമാ+ദ്യനു-ഗതോ യയൗ .. 7

ത+ത്രൈനം പൂർവ-സംബന്ധഃഖ് കൃത-സംൻ ധ്യോ മഹീപതിഃ .
ദൂരമാർഗംവ് വിനിർഗത്യ പൂജയാമാസ സാദരമ് .. 8

പുഷ്പ-മുക്താമണി+വ്രാതൈർ/ഭൂയോ്+ത്യധിക-ഭൂഷിതാമ് .
സഭാ+ പ്രവിശ്യ തേ സർവേ വിവിശുർ/വിഷ്ട-രാലിഷു .. 9

അഥ തസ്മി+ന്നവസരേ+ ഹ്യസ്-തനാഃസ് സർവ ഏവ തേ .
ശ്രോതാരഃസ് സമുപാ-ജ+ഗ്മുർ/നഭ+ശ്ചര/മഹീചരാഃ .. 10

വിവേശ സാ സഭാ സൗമ്യാ കൃതാ+ന്യോ+ന്യാഭി-വന്ദനാ .
ബഭൗ രാജ-സമാ-ഭോഗാ ശാന്ത-വാതേവ പദ്മിനീ .. 11

യഥാ+പ്രദേശ-മേവാശു നിവിഷ്/ടേഷു യഥാ-സുഖമ് .
തേഷു ത+ദ്ദേശ/യോഗേഷു വി+പ്രർഷി/മുനി-രാജസു .. 12

മൃദുനി+സ്വാ/ഗതരവേ ശനൈഃശ് ശമ-മുപാ-ഗതേ .
സഭാ-കോണോപ-വിഷ്ടേഷു ശാന്ത-ശബ്ദേഷു ബന്ദിഷു .. 13

തരസൈ/വോദിതേ+ഷ്വാശു+ ശ്രോതു-മഭ്യാഗതേ+ഷ്വിവ .
ഗവാ+ക്ഷാ-ദിവ ജാലേഷു+ പ്രവിഷ്ടേ+ഷ്വർക-രശ്മിഷു .. 14

സത്വര+പ്രവിശ+ച്ഛ്രോതൃ/ഹസ്ത+സ്പർശ-ഘടോദ്-ഭവേ .
മുക്താ-ജാല-ഝണത്/കാരേ നി+ദ്രായാ-മിവ ശാമ്യതി .. 15

കുമാരഃശ് ശംകര+സ്യേവ കചോ ദേവ-ഗുരോ-രിവ .
പ്രഹ്ലാദ ഇവ ശു+ക്ര+സ്യ സുപർണ ഇവ ശാർങ്/ഗിണഃ .. 16

വസിഷ്ഠ+സ്യാനനേ രാമഃശ് ശനൈർ/ദൃഷ്ടിൻ ന്യവേശയത് .
ഭ്രമന്തീ/മമ്ബരോ/പാ+ന്തേ ഫുല്ല-പദ്മ ഇവാ-ലിനീമ് .. 17

മുനിസ്/ത്വനു-ഝിതേ-നാഥ തേനൈവ രഘു-നന്ദനമ് .
ക്രമേണോ-വാച വാക്യ+ജ്ഞോ വാക്യം വാക്യാർഥ-കോവിദമ് ..18

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
കച്ചിഥ്-സ്മരസി യത്/പ്രോക്തം/ ഹ്യോ മയാ രഘുനന്ദന .
വാക്യ-മത്യന്ത-ഗുർവർഥം പരമാർ/ഥാവ-ബോധനമ് .. 19

ഇദാനീ-മവ-ബോധാർഥ/മ+ന്യച്ച രിപു-മർദന .
ഉച്യമാനം മയേദം ച+ ശ്രൃണു ശാശ്വത-സിദ്ധയേ .. 20

വൈരാഗ്യാ-ഭ്യാസ-വശതസ്/തഥാ ത+ത്ത്വാവ-ബോധനാത് .
സംസാരസ്/തീര്യതേ തേന തേ+ഷ്വേ-വാ+ഭ്യാ-സമാ-ഹര .. 21

സമ്യ+ക്കതത്ത്വാവ-ബോധേന ദുർബോധേ+ ക്ഷയ-മാഗതേ .
ഗലിതേ വാസനാ-വേശേ വിശോകം പ്രാപ്യതേ പദമ് .. 22

ദിക്കാലാ+ദ്യനവ+ച്ഛിന്ന/മദൃഷ്ടോ-ഭയ-കോടികമ് .
ഏകം ബ്ര+ഹ്മൈവ ഹി ജഗഥ്-സ്ഥിതംൻ ദ്വിത്വ-മുപാഗതമ് .. 23

സർവ-ഭാവാന-വച്ഛി+ന്നംയ് യത്ര ബ്ര+ഹ്മൈവ വിദ്യതേ .
ശാന്തം സമ-സമാ-ഭാസംൻ തത്രാ+ന്യത്വംങ് കഥം ഭവേത് .. 24

ഇതി മത്വാഹ-മിത്യന്തർ/മുക്ത്വാ മുക്ത-വപുർ/മഹാൻ .
ഏകരൂപഃഫ് പ്രശാ-ന്താത്മാ സാക്ഷാ+ത്സ്വാത്മ-സുഖോ ഭവ .. 25

നാസ്തി ചിത്തംൻ ന ചാവിദ്യാ/ ന മനോ നച ജീവകഃ .
ഏതാഃസ് സ്വകലനാ രാമ കൃതാ+ ബ്ര+ഹ്മണ ഏവ താഃ .. 26

യാഃസ് സംപദോ യാശ്ച ദൃശോ യാ+ശ്ചിതോ യാസ്ത-ദേഷണാഃ .
ബ്ര+ഹ്മൈവ തദനാ+ദ്യന്ത/മബ്ധി-വത്/പ്രവി-ജൃമ്ഭതേ .. 27

പാതാലേ ഭൂതലേ+ സ്വർഗേ തൃണേ+ പ്രാ+ണ്യമ്/ബരേ്പി ച .
ദൃശ്യതേ തത്പരം ബ്രഹ്മ ചിദ്രൂപംൻ നാന്യ-ദസ്തി ഹി .. 28

ഉപേ+ക്ഷ്യ/ഹേയോ-പാദേയ/ബന്ധവോ വിഭവാ വപുഃ .
ബ്ര+ഹ്മൈവ വിഗതാ+ദ്യന്ത/മബ്ധി-വത്/പ്രവി-ജൃമ്ഭതേ .. 29

യാവ-ദജ്ഞാന-കലനാ യാവദ+ബ്ര+ഹ്മ/ഭാവനാ .
യാവ-ദാസ്ഥാ ജഗജ്-ജാലേ താവ+ച്ചിത്താദി-കല്പനാ .. 30

ദേഹേ യാവ-ദഹം/ഭാവോ ദൃശ്യേ+സ്മി+ന്യാവ-ദാത്മനാ .
യാവ+ന്മമേദ-മിത്യാ+സ്ഥാ താവ+ച്ചിത്താദി-വിഭ്രമഃ .. 31

യാവ+ന്നോദിത-മു+ച്ചൈ+സ്ത്വം/ സ+ജ്ജനാ-സങ്ഗ-സങ്ഗതഃ .
യാവ+ന്മൗർഖ്യംൻ ന സംക്ഷീണംൻ താവ+ച്ചി+ത്താദി/നിമ്നതാ .. 32

യാവ+ച്ഛിഥി-ലതാംയ് യാതംൻ നേദം ഭുവന-ഭാവനമ് .
സമ്യഗ്/ദർശന-ശ+ക്ത്യാ+ന്തസ്/താവ+ച്ചിത്താ-ദയഃസ് സ്ഫുടാഃ .. 33

യാവ-ദജ്ഞത്വ-മന്ധത്വംവ് വൈവശ്യംവ് വിഷയാ-ശയാ .
മൗർഖ്യാ+ന്മോഹ-സമു+ച്ഛ്രായസ്/താവ+ച്ചിത്താദി-കല്പനാ .. 34

യാവ-ദാശാ-വിഷാ-മോദഃഫ് പരി+സ്ഫുരതി ഹൃ+ദ്വനേ .
പ്രവിചാര-ചകോരോ+ന്തർ/നതാ-വത്/പ്രവിശ+ത്യലമ് .. 35

ഭോഗേ+ഷ്വനാ+സ്ഥ-മനസഃശ് ശീതലാ-മല-നിർവൃതേഃ .
ഛിന്നാ-ശാപാശ-ജാലസ്യ+ ക്ഷീയതേ ചിത്ത-വിഭ്രമഃ .. 36

തൃഷ്ണാ-മോഹ-പരി+ത്യാഗാ+ന്നിത്യ-ശീതല-സംവിദഃ .
പുംസഃഫ് പ്രശാന്ത-ചിത്തസ്യ+ പ്രബുദ്ധാ+ ത്യക്ത-ചിത്തഭൂഃ .. 37

അസം+സ്തുത-മിവാ-നാസ്ഥ/മവസ്തു പരി-പശ്യതഃ .
ദൂരസ്ഥ-മിവ ദേഹം-സ്വ/മസന്തംഞ്ച് ചിത്തഭൂഃഖ് കുതഃ .. 38

ഭാവി-താനന്ത-ചിത്ത+ത്ത്വ/രൂപ-രൂപാ+ന്തരാ+ത്മനഃ .
സ്വാന്താ-വലീന-ജഗതഃശ് ശാന്തോ ജീവാദി-വിഭ്രമഃ .. 39

അസമ്യഗ്/ദർശനേ ശാ+ന്തേ മിഥ്യാ+ഭ്രമ/കരാ+ത്മനി .
ഉദിതേ പരമാ-ദിത്യേ പരമാർ/ഥൈക-ദർശനേ .. 40

അപുനർ-ദർശനാ-യൈവ ദഗ്ധ-സംശുഷ്ക-പർണവത് .
ചിത്തം വിഗലിതം വിദ്ധി വഹ്നൗ ഘൃത-ലവംയ് യഥാ .. 41

ജീവ+ന്മുക്താ മഹാ+ത്മാനോ യേ പരാവര-ദർശിനഃ .
തേഷാംയ് യാ ചിത്ത-പദവീ സാ സ+ത്ത്വ-മിതി കഥ്യതേ .. 42

ജീവ+ന്മുക്ത-ശരീരേഷു വാസനാ+ വ്യവ-ഹാരിണീ .
നചിത്ത/നാമ്നീ ഭവതി/ സാ ഹി സത്ത്വപദംങ്ച് ഗതാ .. 43

നി+ശ്ചേതസോ ഹി ത+ത്ത്വ+ജ്ഞാ നിത്യം സമപദേ+ സ്ഥിതാഃ .
ലീലയാ+ പ്രഭ്ര-മന്തീഹ സത്ത്വ/സംസ്ഥിതി-ഹേലയാ .. 44

ശാന്താ+ വ്യവഹര+ന്തോ/പി സ+ത്ത്വ+സ്ഥാഃസ് സംയതേ+ന്ദ്രിയാഃ .
നിത്യം പശ്യന്തി തജ്ജയോതിർ/ന+ദ്വൈ/തൈ+ക്യേന വാസനാ .. 45

അന്തർ-മുഖതയാ സർവംഞ്ച്(ദ്-വ)+ഹൗ ത്രിജഗ+ത്ത്യണമ് .
ജുഹ്വതോ/+ന്തർ/നിവർ-തന്തേ മുനേ+ശ്ചിത്താദി-വിഭ്രമാഃ .. 46

വിവേക-വിശദം ചേതഃസ് സത്ത്വ-മിത്യഭി-ധീയതേ .
ഭൂയഃഫ് ഫലതി നോ മോഹൻ ദഗ്ധ-ബീജ-മിവാ+ങ്കുരമ് .. 47

യാവത്-സ+ത്ത്വം വിമൂഢാ+ന്തഃഫ് പുനർജനന-ധർമിണീ .
ചിത്ത-ശബ്ദാഭി-ധാനോക്താ/ വിപ+ര്യ+സ്യതി ബോധതഃ .. 48

പ്രാപ്ത+പ്രാപ്യോ ഭവാ+ന്നാമ സത്ത്വ-ഭാവ-മുപാഗതമ് .
ചിത്തംഞ്ച് ജ്ഞാനാ+ഗ്നിനാ ദഗ്ധൻ ന ഭൂയഃഫ് പരി-രോഹതി .. 49

സംരോഹ-തീഷണാ-വിദ്ധംയ് യഥാ പരശു-നാഗ്നിനാ .
ന തു+ ജ്ഞാനാ+ഗ്നി/നിർ/ദഗ്ധം പ്രബോധ-വിശദം മനഃ .. 50

ബ്ര+ഹ്മ/ബ്യം-ഹൈവ-ഹി ജഗജ്/-ജഗച്ച+ ബ്രഹ്മ-ബ്യംഹണമ് .
വിദ്യതേ നാന-യോർ/ഭേദ+ശ്ചിദ്/ഘന+ബ്രഹ്മണോ-രിവ .. 51

ചിദന്ത-രസ്തി+ ത്രിജഗ+ന്മരിചേ തീക്ഷ്ണതാ യഥാ .
നാത+ശ്ചിജ്-ജഗതീ ഭിന്നേ തസ്മാത്സ/ദസതീ മുധാ .. 52

ശബ്ദ-ശബ്ദാർഥ-സംകേത/വാസ-നേഹ ന സംവിദാ .
ചി+ദ്ദ്യോമ+ത്വാദുഭേ ഭാതസ്-ത്യജാതഃസ് സദ-സന്മതീ .. 53

അചി+ന്മയ+ത്വാ+ന്നാസി+ ത്വം സ്വാത്മാ കിമിവ രോദിഷി .
അചിന്മ-യത്വേ ജഗതാ/മഭാവേ കല്പനംങ്ക് കുതഃ .. 54

ചി+ന്മയംഞ്ച് ചേ+ത്സദാ സർവംൻ തച്ചി+ത്ത്വം പ്രവിചാരയ .
ശുദ്ധം സത്ത്വ-മനാ-ദ്യന്തംൻ തത്രാങ്ഗ കലനാ കുതഃ .. 55

ചിദാ+ത്മാസി നിരം/ശോ/സി പാരാവാര-വിവർജിതഃ .
രൂപം സ്മര നിജം സ്ഫാരം മാ/സ്മൃത്യാ സംമിതോ ഭവ .. 56

താം+സ്വ-സത്താംങ്ക് ഗതഃസ് സർവ/മസർവം ഭാവയോദയീ .
താദൃ+ഗ്രൂപോ/സി ശാന്തോ/സി ചിദസി ബ്രഹ്മ-രൂപ്യസി .. 57

ചി+ച്ഛിലോ-ദര-മേവാസി നാസി നാനാ+സ്യഥാ+പ്യസി .
യോസി സോസി ന സോസീവ സദസ്യ/സദസി+ സ്വഭാഃ .. 58

യഃഫ് പദാർഥ-വിശേഷോ്ഽ+ന്തർ/
ന+ത്വംൻ ന+ ഹ്യേവ സോ്ഽസ്തി തേ .
തദസ്യ/തദസി+ സ്വസ്ഥശ്-ചിദ്-ഘനാത്മ+ന്നമോ്ഽസ്തു തേ .. 59

ആ+ദ്യന്ത/വർജിത-വിശാല-ശിലാ+ന്തരാല-
സംപീഡ-ചിദ്ഘന/വപുർ-ഗഗനാ-മല+സ്ത്വമ് .
സ്വസ്ഥോ ഭവാ-ജഠര-പല്ലവ-കോശ-ലേഖാ
ലീലാ+സ്ഥിതാ-ഖില/ജഗജ്-ജയ തേ നമസ്തേ .. 60

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോപായേഷു
നിർവാണ!പ്രകരണേ
വിശ്രാന്തി-സുദൃഢീ-കരണംൻ നാമ ദ്വിതീയഃ സർഗഃ .. 2 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P. R.IYER
14.11.2024